

Жамбыл – 180

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбылдың 180 жылдығына арналған электрондық көрме

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

1846-1945

Қазақ халқы барда, оның тілі мен діні аман тұрғанда, адалдық пен адамдықтың, әділеттілік пен ізгіліктің жыршысы – Жамбыл да мәңгі жасай бермек.

Н.Ә. Назарбаев

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жасымнан атым аян Жамбыл едім,

Сүрінбес қара сөзге даңғыл едім.

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

- Жүз жыл өмір кешкен ақында неше жүз жылдар өнері мен шеберлігі түйіскен.
- Жамбылдың үлгісі мен мектебі алыстан, халықтан, халықтық рухани қазынадан, халық даналығынан басталады. Сондықтан да Жамбылдың атақ-даңқы күллі әлемге әйгілі болды.

Мұхтар Әуезов

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Көне грек Гомерінің қайда туғанына осы күнге дейін жеті шаһар таласады. Қай елде туғаны да осы күнге дейін даулы. Қазақ Гомерінің туған елі – Ұлы жүз, Екей. Туған топырағы – Жамбыл тауының баурайы. Болашақ ақынға сол таудың атын қойған.

Ғабит Мүсірепов

Жамбыл – 180

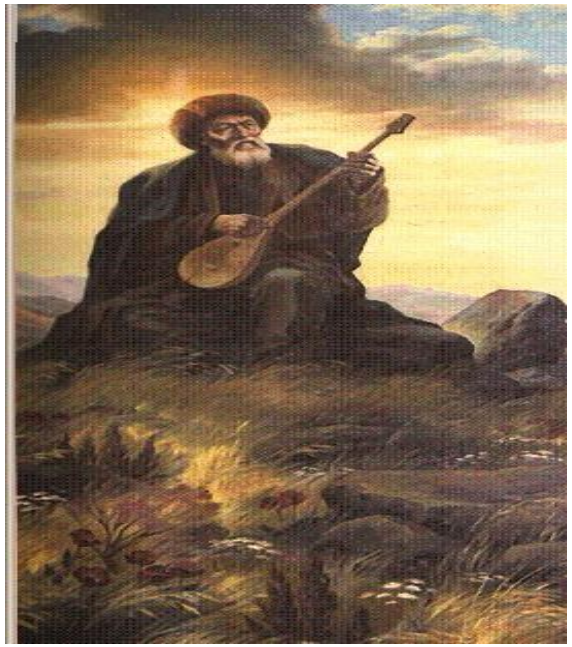
ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Замана жайы – терең сыр

Замана жыры – бітпес жыр

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Тоқсанға келген жасым бар...

Жамбыл, Сәбит, Мәлік

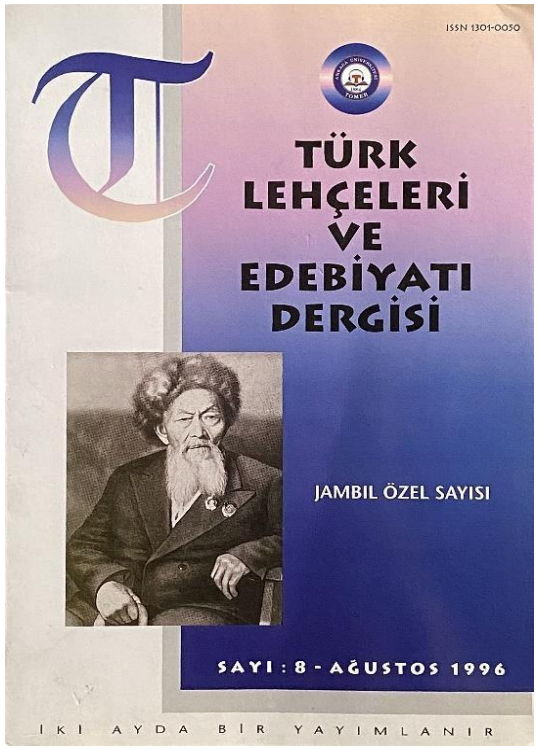

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

180

Жамбыл – әлемдік әдебиет қазынасына өшпес асыл жырларымен үлкен үлес қосқан ақын. Оның аты мәңгі жасай береді. Осындай әйгілі перзент өсірген ұлы Қазақ халқын жыраудың 150 жылдық мерейтойымен құттықтай отырып, журналымыздың осы санын шығаруға мүмкіндік жасаған Түркиядағы Қазақстан Елшілігіне, елшіліктің мәдениет істеріне жауапты Жансейіт Түймебаевқа, журналымызға мақала жіберген ғалымдарға шын жүректен алғыс айтамыз.

Редакция Алқасы

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Ат үстінде

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Үй алдында

Мәлік батыр келгенде

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Дина күй тартқанда

Оқушылардың ортасында

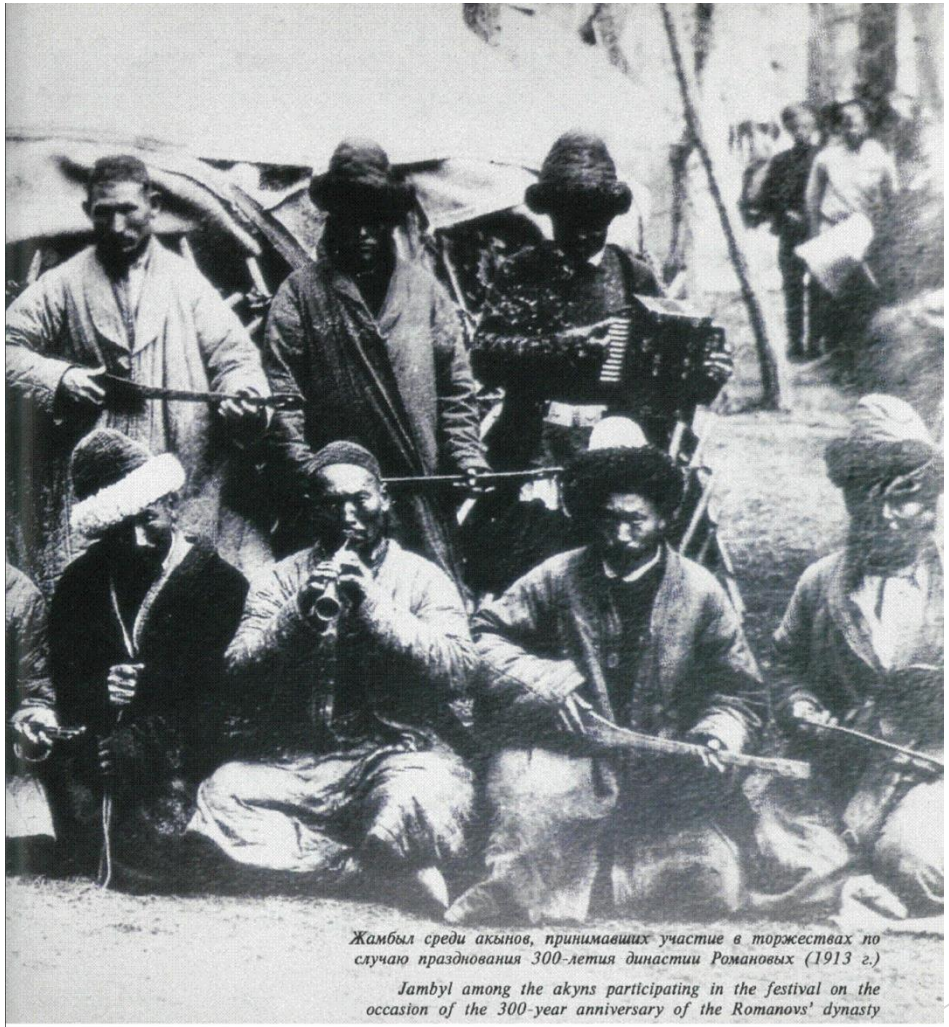

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Ақындар арасында

Жамбыл среди акынов, принимавших участие в торжествах по случаю празднования 300-летия династии Романовых (1913 г.)

Jambyl among the akyns participating in the festival on the occasion of the 300-year anniversary of the Romanovs' dynasty

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл облысының орталығы Жамбыл қаласы. 1961 жыл.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл облысы Тараз қаласы. Бүгінгі күн.

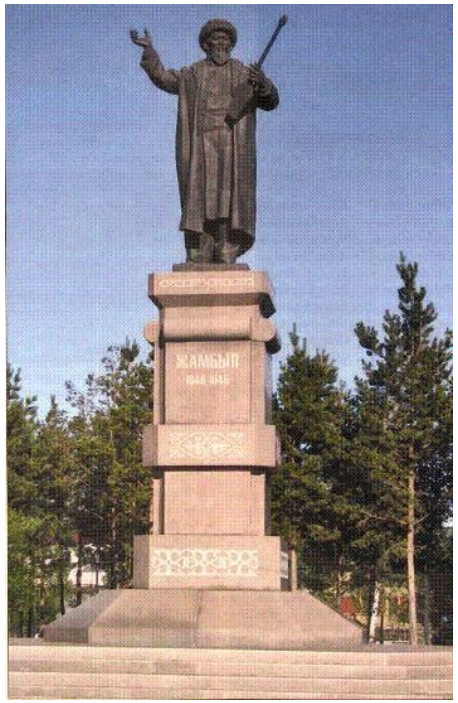

Жамбыл – 180

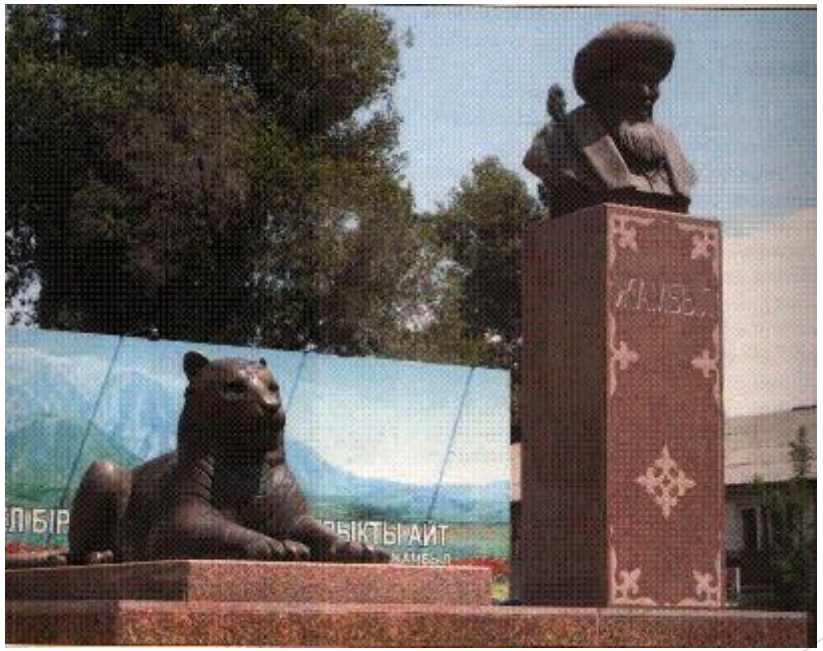
ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

180

Ақынға қойылған ескерткіш

Ақынға қойылған ескерткіш

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбылдың портреті

Беглый А. Жамбылдың портреті. 1940—1950 жылдар
Беглый А. Портрет Джамбула. 1940—1950-е гг.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Мен Жамбыл жайында жар сала ой толғағым келеді. Жиырмасыншы ғасырымыздың аса әйгілі ақыны шын мәнінде аты аңызға айналған замана жыршысының өткір де асқақ үні – бір ғана қазақ халқы емес, осы күнгі түркі тұқымдас барлық халықтар поэзиясының арсеналындағы ең озық игілік болып отыр. Мен бұл пікірді бар сеніміммен айтамын.

Шыңғыс Айтматов

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл

Жамбылдың поэзиясы ғасырлар бойы жасайды, ешқашан да өлмейді. Ең биік шың – адамның жаны, адамның жүрегі. Жамбыл өзінің поэзиясымен бұл шыңға жол таба білді және бұл шыңды бағындырды.

Мырза Тұрсын-заде

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жақсылық-жамандықты тексереді,
Кім жүйрік, кім шабаны екшеледі.
Елімнің ерлігімен мақтанамын,
Сырт дұшпан бізді көрген сескенеді!

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Шығармалары

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Шығармалары

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Шығармалары

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Шығармалары

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Арғы атам – аруақты ер Қарасай,
Теңселген дүбіріне тау менен сай.
Пірім бар жыр нөсерін аспанға атқан,
Сұңқардай саңқылдаған ер Сүйінбай.

Жамбыл

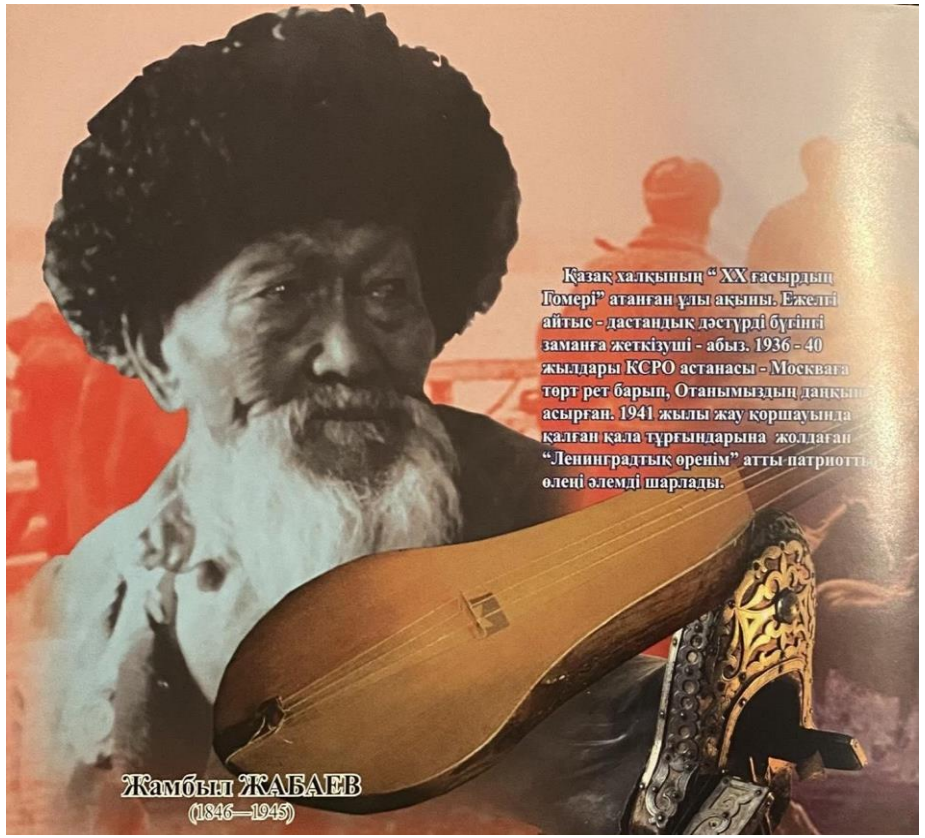

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

180

Он бесте домбыраны алдым қолға,
Тең басқан төрт аяғын болдым жорға.
Он алты желі ұзартты, өрістетті,
Түскендей бұлтартпайтын даңғыл жолға.

Топ десе он жетімде тартынбадым,
Семсердей майдандағы жарқылдадым,
Ақынды ауылға ермек басып озып,
Жұлдыздай көзге түсіп, жарқылдадым.

Жамбыл

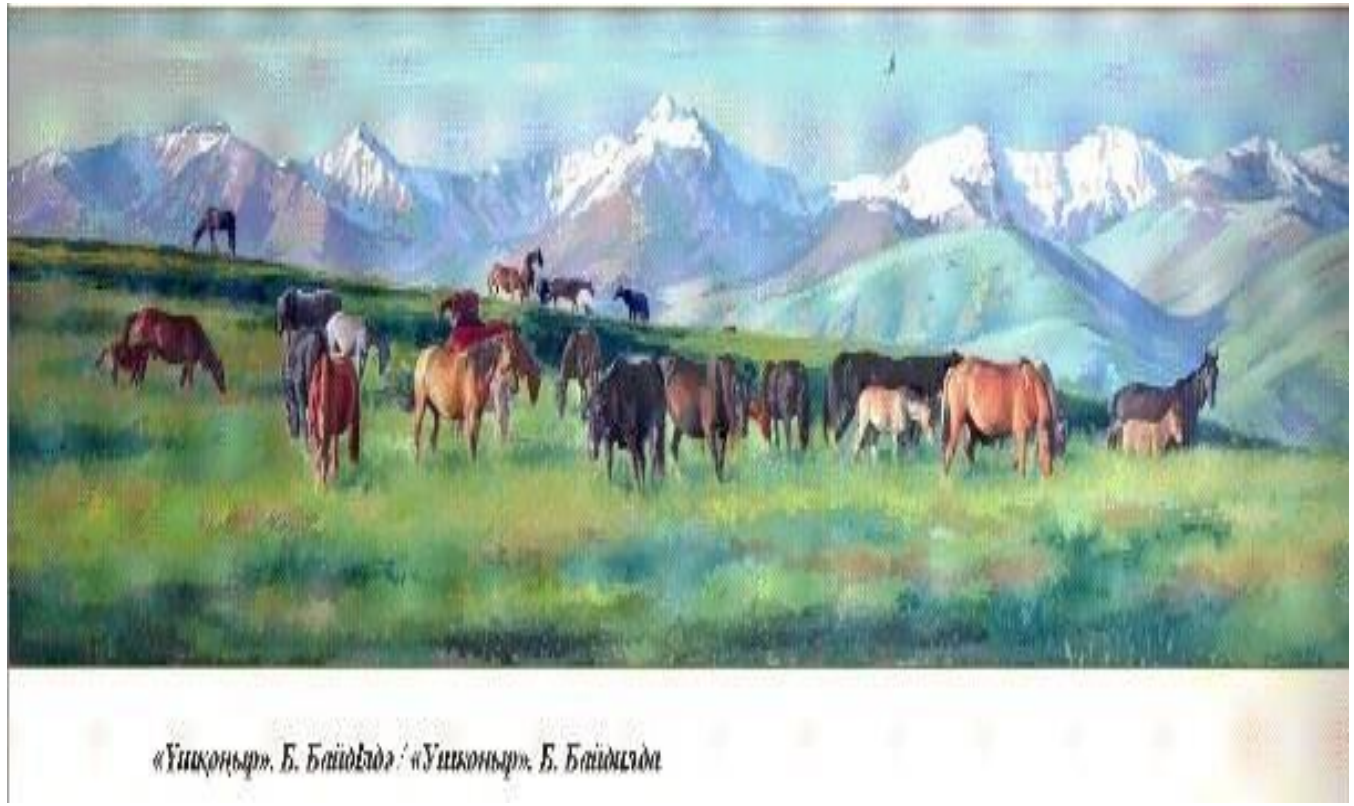

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбылдың өскен жері

«Үшқоңыр». Б. Байділда / «Ушконыр». Б. Байдилда

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл мен Ғабит Мүсірепов

Жамбыл мен Дина Нұрпейісова

Жамбыл – 180

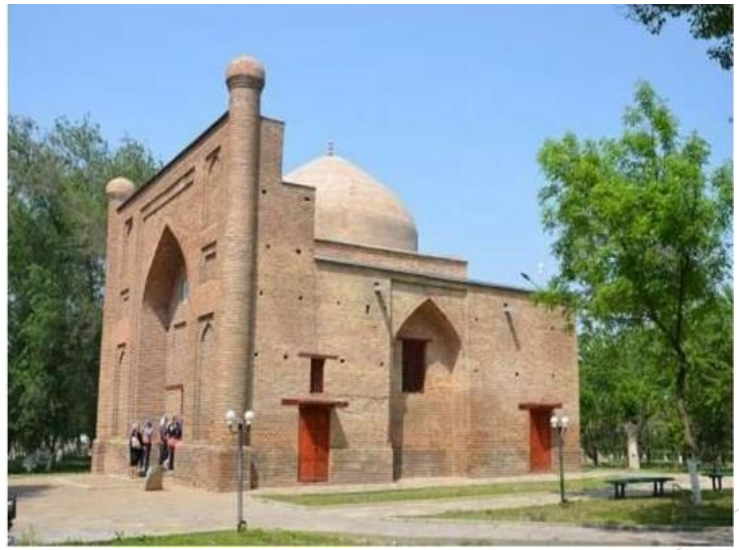
ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Атыңнан айналайын Әулие Ата,
Атымды ап қойдың деп болма қапа

Әулие Ата Қарахан кесенесі
Тараз-Әулие-Ата-Жамбыл-Тараз

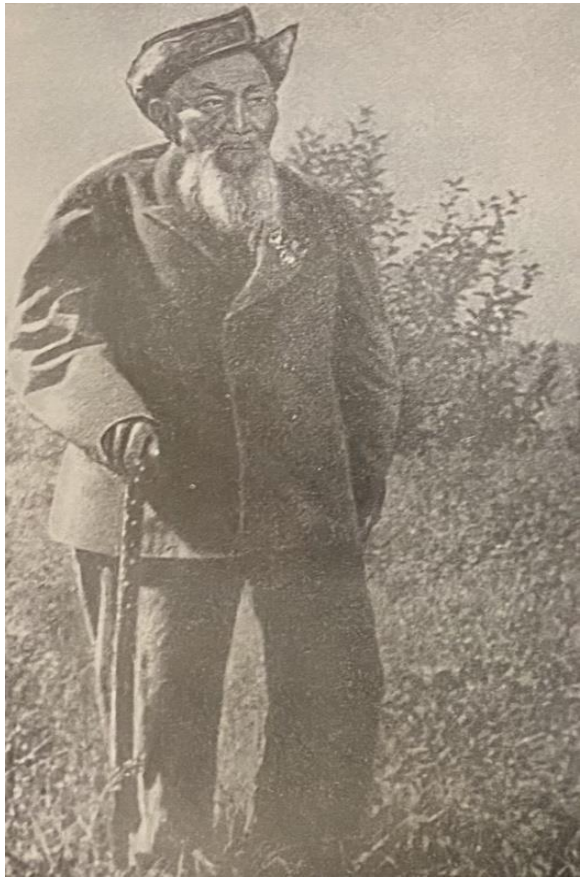

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жетіппін жүре-жүре қыр басына,
Жол екен таусылмайтын бір ғасырға.
Елбіреп екі аяғым дірілдейді,
Көз жетпей тұрарыма, тұрмасыма.

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Шығармалары

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Өтірікті сүймедім,
Дүние үшін күймедім.
Алтынына біреудің
Жолда жатса тимедім.

Жамбыл

Жамбыл мен баласы Тезекбай

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл балаларымен бірге. Солдан оңға қарай: Алғадай, Тезекбай, Ізтілеу

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Тагор мен Ганди

Рабиндранат Тагордың сөзі:

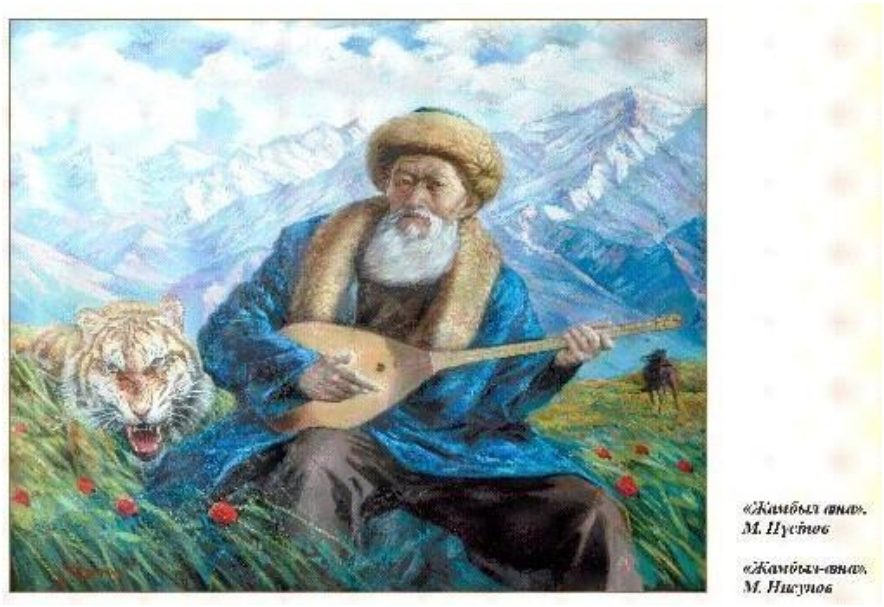
Халқының жарық жұлдызындай ақыны Жамбылға Индия халқынан бауырластық сәлем. Ол өз халқының өмірін терең, толғана жырлаумен заманының ұлы ақыны болып қалады.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

«Жамбыл ата». М. Шустов

«Жамбыл-ата». М. Нисупов

Қаздай қалқып ерінбей,
Өлең тердім жасымнан.
Майкөт ақын, Құлмамбет
Орын берді қасынан.

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Заман-заман дегенде,
Заманға қожа адам ғой.
Наразы болса заманға,
Бар кінәні соған қой.

Жамбыл

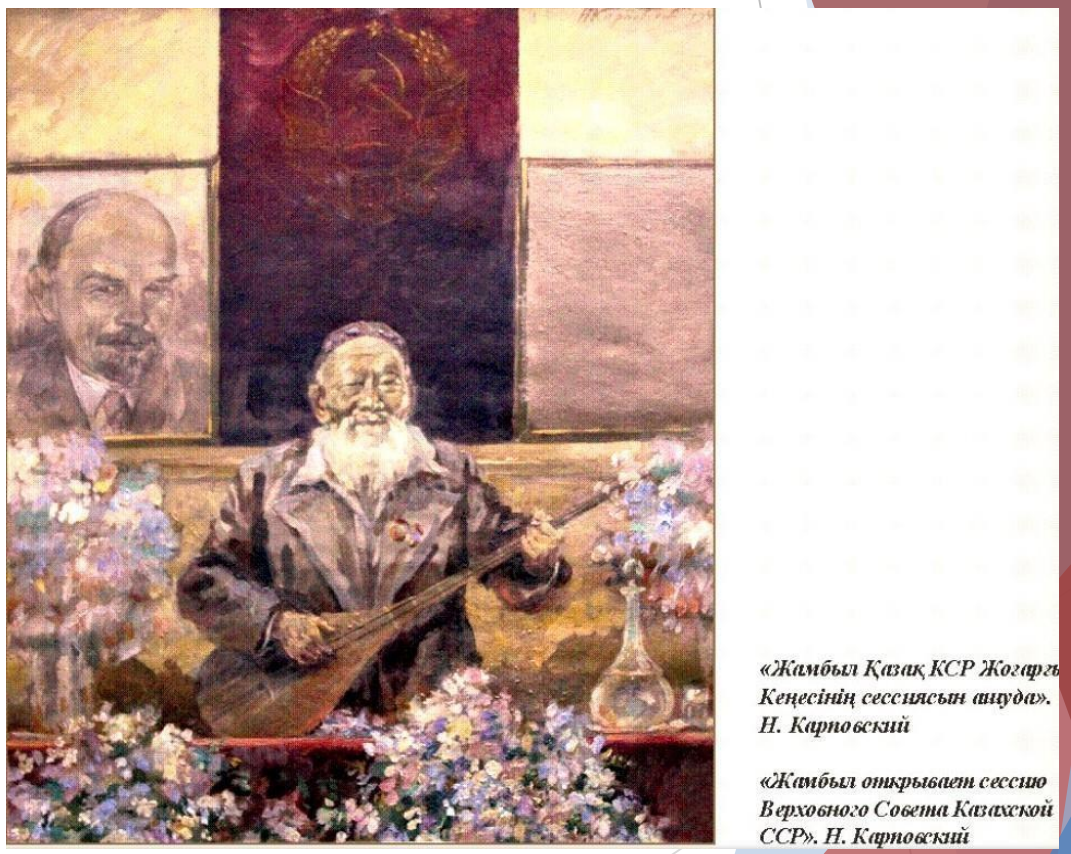
Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Көп қарға тең келмейді бір сұңқарға,
Көп жылқы тең келмейді бір тұлпарға.
Жақсының әрқашанда жөні бөлек,
Жаман адам жарамас бір қымтарға.

Жамбыл

«Жамбыл Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің сессиясын ашуда». Н. Карповский

«Жамбыл открывает сессию Верховного Совета Казахской ССР». Н. Карповский

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

- Ой-хой, дүние серуен,
- Адам – бір көшкен керуен.
- Дүниені қызық қалдырып.
- Асамыз өмір белінен.
- Кірсе лебіз, шықса жоқ,
- Қауіп етіңдер өлімнен.

Жамбыл

«Жамбыл ауылдастарымен бірге». Ә. Қастеев / «Жамбыл с односельчанами». А. Кастеев

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

- Мен 1846 жылы Шу өзенінің маңындағы Жамбыл деген таудың етегінде қарлы қыста, қақаған аязда туыппын. Төбесінде жамбы тектес тасы болғандықтан тау аты Жамбы аталып кеткен екен. Жамбыны ертеде аса қадірлі қонаққа сыйға тартыпты, жарыста озып келген аттың бәйгесіне тігіпті, жеңген палуанға немесе айтыста озған ақынға беріліпті деген аңыздар бар. Әйтеуір ата-анам сол таудың атымен мені Жамбыл атап кетіпті.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

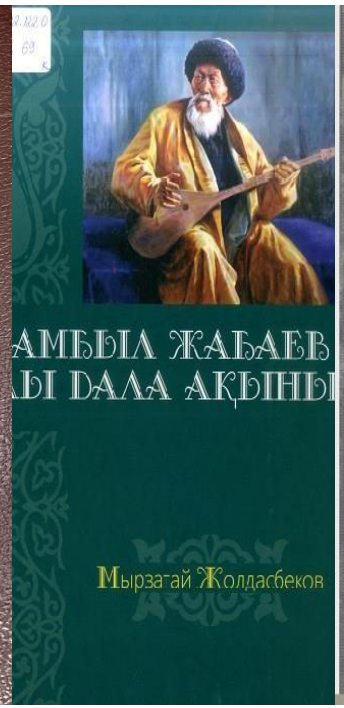
Жамбылтану

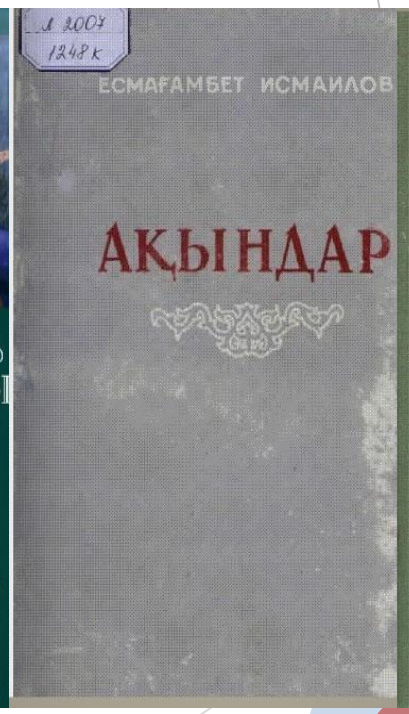

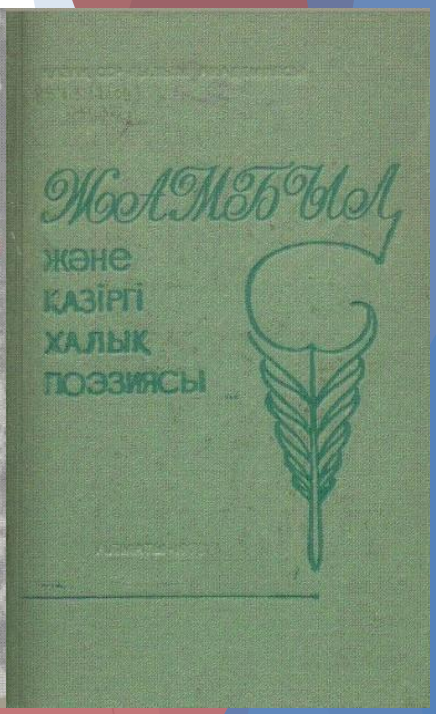

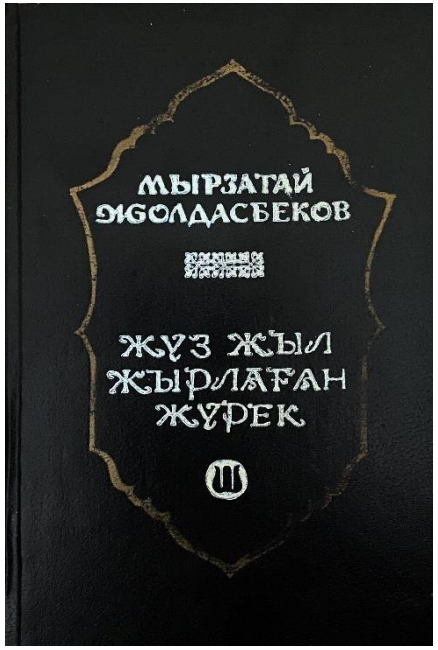

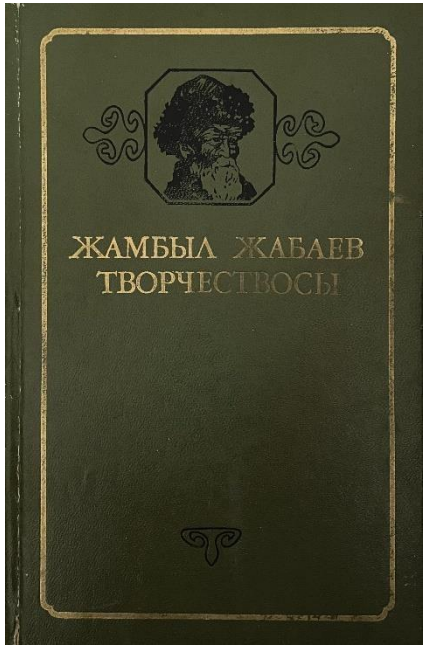
Жамбыл – 180

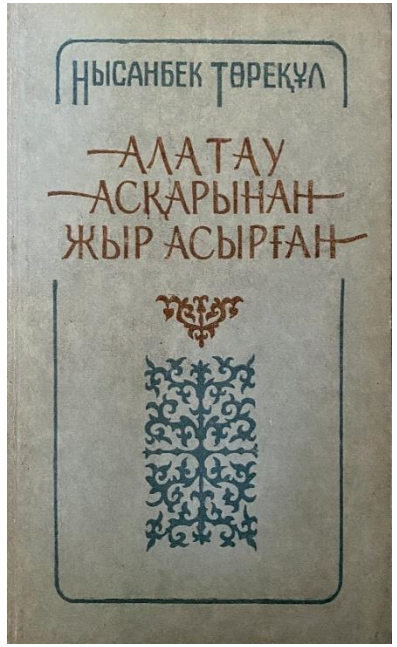
ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

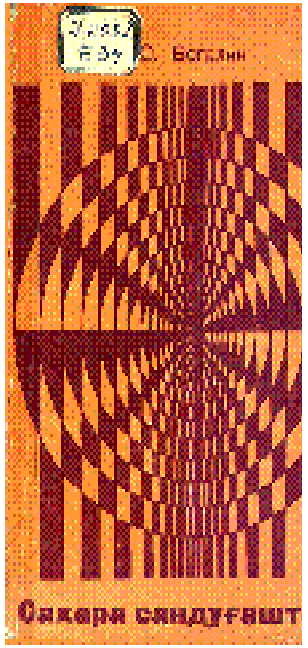

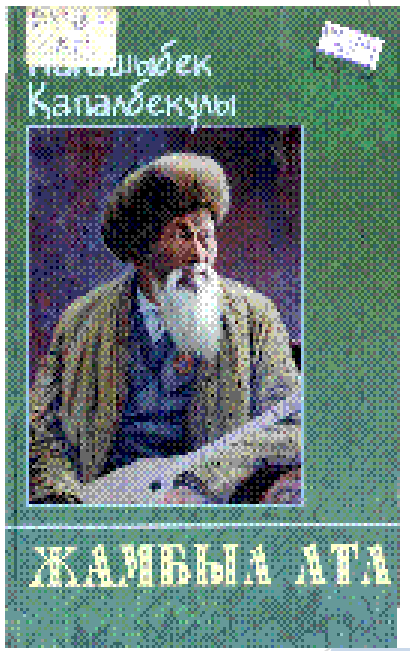
Жамбылтану

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

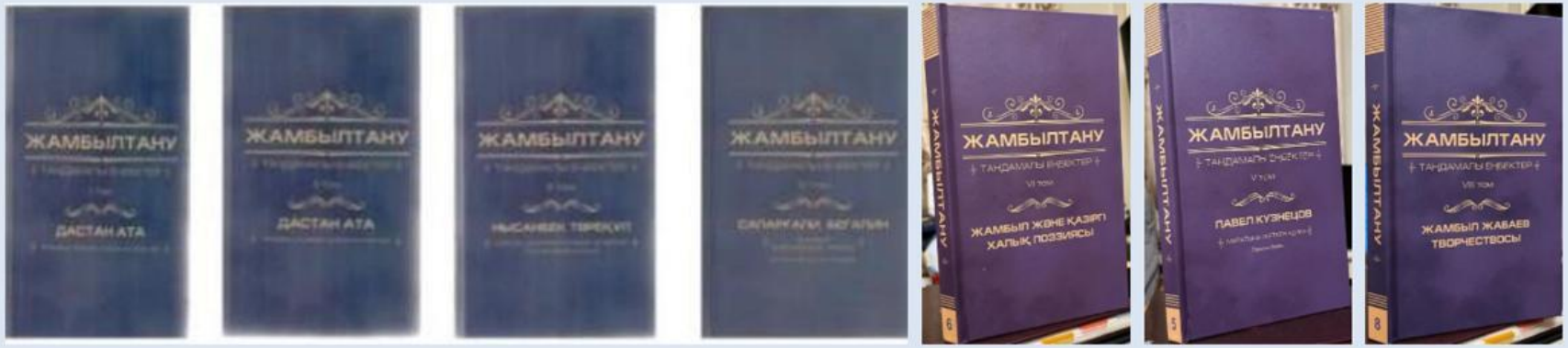

Жамбылтану

ПРОФЕССОР Ж. ДӘДЕБАЕВТЫҢ БАСТЫ ЕҢБЕКТЕРІ

III. Ғылыми жетекшілігімен, жалпы редакциясын басқаруымен, авторлық қатысуымен жарық көрген сериялық басылымдар

Жамбылтану. Таңдамалы еңбектер. Көп томдық. Томдар: 1-10. – Алматы: Қазақ университеті, 2021-2023.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбылтану

ЖАМБЫЛ ӘЛЕМІ. КӨПТОМДЫҚ. КӨПТОМДЫҚТЫ ҚҰРАСТЫРЫП, ЖАЛПЫ РЕДАКЦИЯСЫН БАСҚАРҒАНДАР: ҰЛЫҚБЕК ЕСДӘУЛЕТ, НАҒАШЫБЕК ҚАПАЛБЕКҰЛЫ

ЖЫР АЛЫБЫ ЖАМБЫЛДЫҢ 175 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙТОЙЫНА ОРАЙ ЖАРЫҚ КӨРГЕН КӨПТОМДЫҚ: ТОМДАР 1-30. - АЛМАТЫ: «ӘДЕБИЕТ» БАСПА ҮЙІ, 2020-2021.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл Жабайұлы 1846 жылы ақпан айының соңғы күндерінде дүниеге келген. Туған жері – Жамбыл тауының бөктері. Шу өзенінің құяр сағасына жалғаса тізбектелген Жамбыл, Хан, Байғара, Шағырлы тау сілемдері бүгінде Жамбыл облысының Шу, Мойынқұм аудандарына қарайды.

Мырзатай Жолдасбеков

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

БАЛА ЖАМБЫЛҒА БАТА

Соңынан Сүйінбайдың орнын басып,
Тіліңнен балың тамсын сорғалаған.
Жапаға риза болсын айта барғын,
Осымен өкпелемей жүрсін маған.

Сүйінбай

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл қайтыс болғанда, Қазақстан үкіметі хабарлаған азанамада оны «халық поэзиясының алыбы, XX ғасырдың Гомері» деп атады. Бұл – оның ақындық еңбегіне берілген зор баға.

Серік Қирабаев

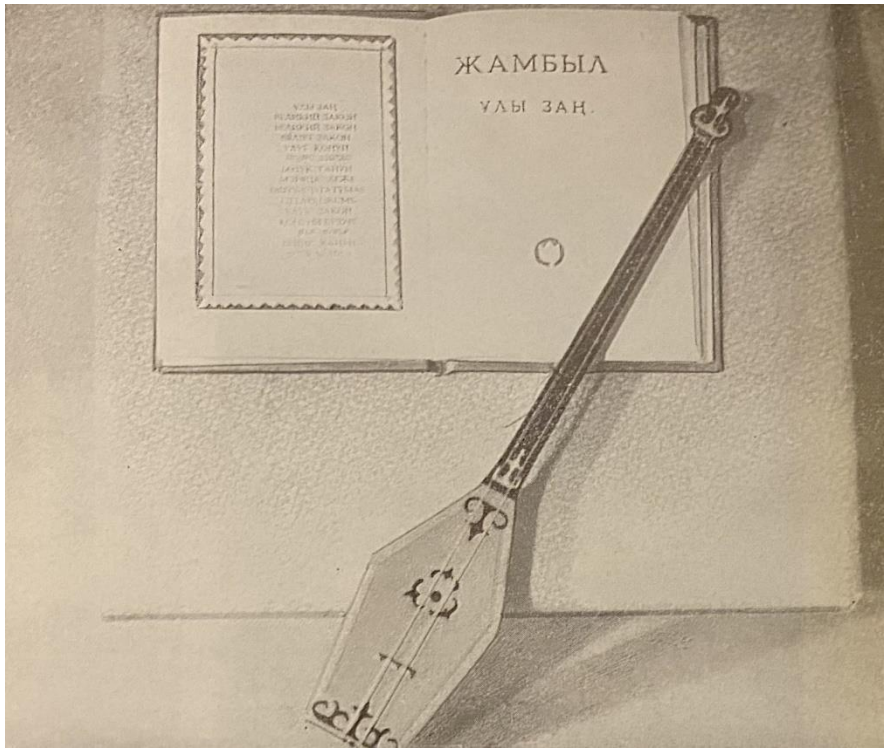

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Өзен деген ат болмас,
Ат жалдарлық су ақпай.
Ғалым деген ат болмас,
Айтқаны тұрмай шырақтай.
Әнші деген ат болмас,
Әуезі көңіл жұбатпай.
Ақын деген ат болмас,
Қандырмай мейір суаттай,
Жыры болмай бұлақтай,
Тұнығы болмай сынаптай,
Алатаудан арындап,
Асқан судай құлатпай...

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Менің пірім – Сүйінбай,
Сөз сөйлемен сыйынбай.
Сырлы, сұлу сөздері
Маған тартқан сыйындай.
Сүйімбай деп сөйлесем,
Сөз келеді бұрқырап,
Қара дауыл құйындай...

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Адамдықты айт, ерлікті айт, батырлықты айт,
Ел бірлігін сақтаған татулықты айт.
Қарымбайдай сараңдар толып жатыр,
Оны мақтап, әуре болмай, жөніңе қайт.

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл қырғыз ақындарымен бірге

Жамбыл мен Сәкен Сейфуллин

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Ат үстінде

1936 жылдың жазында өкімет сатып әперген күрең жорғаны Жәкең тауға 1941 жылдың күзіне дейін мінді, ауыл арасына 1944 жылға дейін мініп жүрді.

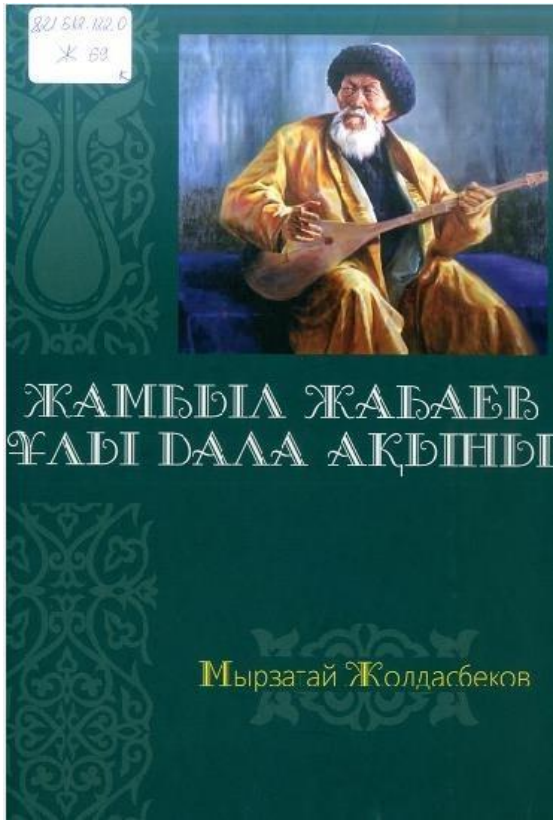
Сәбит Мұқанов

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

180

Жамбыл – әрі эпик, әрі айтыс ақыны;
абыз жырау әрі жауынгер жыршы.
Ол – шын мағынасындағы биік, парасатты
өнерпаз, азаматтық саяси поэзия жасаушы.

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Солдан оңға қарай:
Ғабит Мүсірепов, Жамбыл,
Мұхамеджан Қаратаев

Халық ақындары арасында

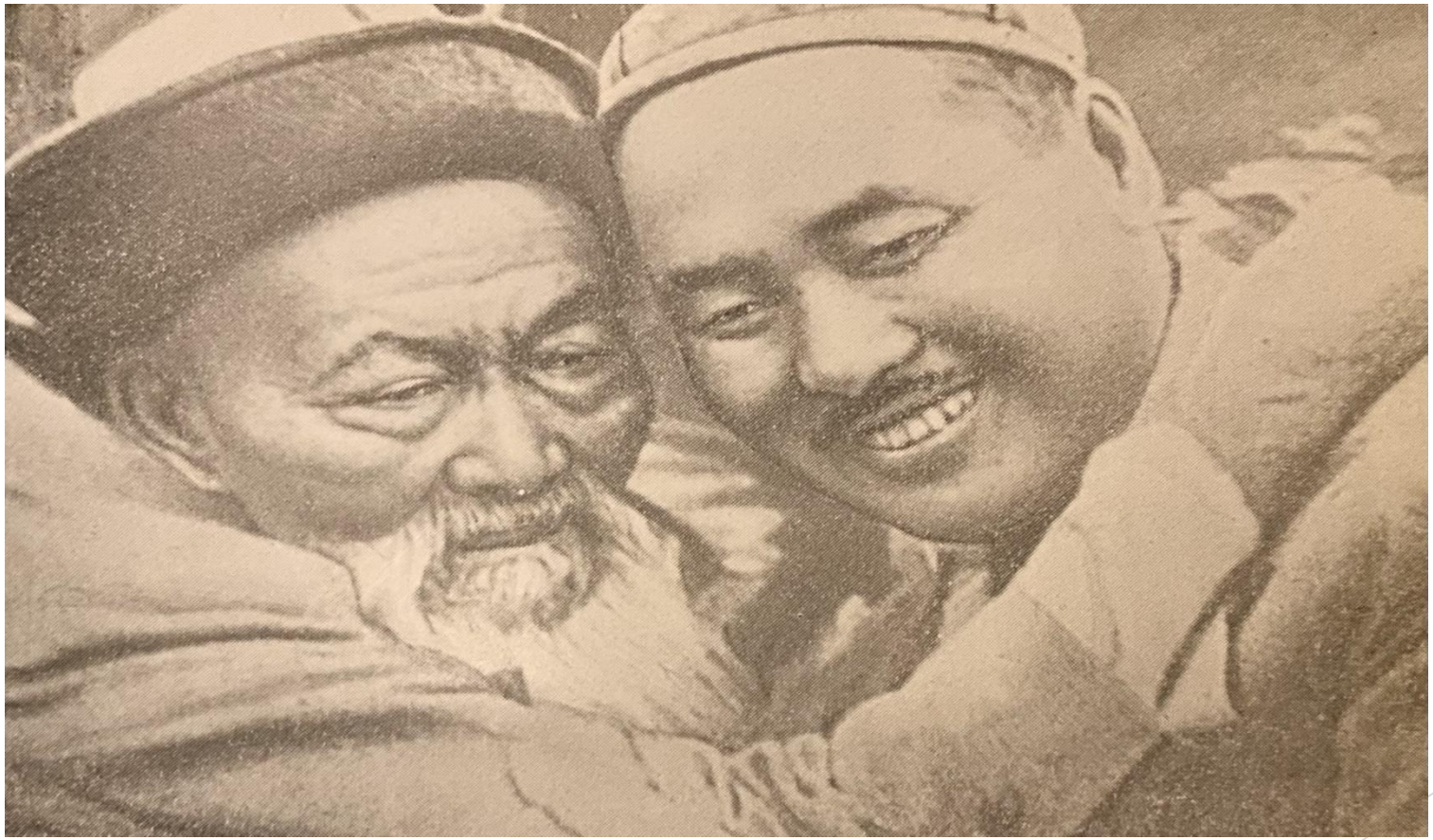

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл мен Сәбит

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Ортада Жамбыл мен Кенен

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Жамбыл – ұстазын тапқан талант. Өлеңдегі ұстазы ақиық ақын Сүйінбай болғанда, ұлы ұстазы халықтың өзі болды. Жамбыл телегей-теңіз шалқыған тарих қазынасын, күн көзіндей балқыған жарық-нұрды туған халқынан, туған халқының жүрегін жандырып шыққан асыл сыр мен ақық жырдан тапты, кемеліне келгенде, өзі де оттай балқып, күндей шалқыды.

Жанғара Дәдебаев

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Сирек кездесетін фотосуреттер
Москва, 1938-1939 жылдар

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

Адамдықты айт, ерлікті айт, батырлықты айт,

Ел бірлігін сақтаған татулықты айт.

Жамбыл

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

180

Жамбыл – 180

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК

180

Пайдаланылған дерек көздері

1. Жамбылдың шығармаларының түрлі басылымдары.
2. Жамбылдың өмірі мен шығармашылығы туралы жазылған зерттеулер.
3. Ғаламтор мәліметтері.
4. Абай ғылыми-зерттеу институтының ақпарат көздері.
5. Жамбыл музейінің мәліметтері.

Жамбыл – 180

180

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

ЖҮЗ ЖЫЛ ЖЫРЛАҒАН ЖҮРЕК
Е-КӨРМЕ

Құрастырған, жалпы ред. басқарған *Ж. Дәдебаев*
Жауапты редакторы *Л. Мұсалы*
Редакторы *Б. Даутова*
Көркем безендірген:
А. Кенжеқожаева
А. Алмазқызы

Алматы: Абай ғылыми-зерттеу институты, 2026. – 62 б.